

AVROPA İTTIFAQI VƏ AZƏRBAYCAN: BİRLİKDƏ EKOLOGIYA NAMINƏ

Ətraf mühitin qorunması, mühafizə olunması və yaxşılaşdırılması indiki və gələcək nəsillər üçün vacib əhəmiyyət daşıyır. Regionda yerləşən digər ölkələr kimi Azərbaycan da havanın çirklənməsi, təmiz və təhlükəsiz su təchizatının təmin olunması və tullantıların davamlı idarə olunması sahəsində çətinliklərlə üzləşir. Avropa İttifaqı ətraf mühitin qorunmasına dair siyasətin təkmilləşdirilməsi və şəhərlərdə sosial və texniki infrastrukturun müasirləşdirilməsi sahəsində ekologiyanın qorunmasına yönəlmiş sərmayələrin yatırılması vasitəsilə iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparmaq və Azərbaycan vətəndaşları üçün daha keyfiyyətli həyat təmin etmək məqsədilə Azərbaycan ilə əməkdaşlıq edir.

Aİ VƏ AZƏRBAYCAN HANSI SAHƏLƏR ÜZRƏ BİRLİKDƏ ÇALIŞIR?

- **Həm insanlara, həm də ətraf mühitə eyni dərəcədə diqqət tələb edən qərarların təşviq edilməsi:**

Ətraf mühitin yüksək səviyyədə qorunması və Azərbaycan vətəndaşlarının həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasını təmin edən siyasətlərin hazırlanması və həyata keçirilməsi.

- **Təbiətin qorunması:**

Bütöv Şərq Tərəfdaşlığı regionunda **Zümrüd şəbəkəsi** adlı mühafizə olunan ərazilərin birgə şəbəkəsinin qurulması və meşə təsərrüfatından asılı icmalarda yaşamaq üçün vasitələrin yaxşılaşdırılmasında çox vacib rol oynayan meşələrin davamlı idarə edilməsinin dəstəklənməsi.

- **Ətraf mühitin qorunmasını nəzərdə tutan gələcəyə sərmayələrin yatırılması:**

Ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyalara sərmayə yatırmaq istəyən yerli şirkətlər, bələdiyyələr və ev təsərrüfatlarına münasib və dayanıqlı maliyyə vasitələrinin təmin edilməsi.

- **Həyati-vacib resursların idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi:**

Su ehtiyatlarının idarə edilməsi sistemlərinin təkmilləşdirilməsi.

- **İqlim siyasətinin məqsədlərinə çatmaq:**

İqlim Dəyişikliyi üzrə Paris Sazişində təyin olunan məqsədlərə çatmağa yönəlmiş dəstək.

Biomüxtəlifliyin qorunması

İllərdir heyvanların həddindən artıq otarılması səbəbindən Azərbaycanın dağlıq ərazilərində otlaqların deqradasiyası baş vermiş və bu da daha geniş miqyaslı ekosistem və ondan asılı olan fermerlər üçün mənfi nəticələrə gətirib çıxarmışdır. Aİ və Azərbaycan otlaqlarının dayanıqlı idarə edilməsi təcrübələrinin formalaşdırılması, otlaq və meşələrin məhsuldarlığının artırılması, torpaq eroziyasının və sürüşmələrin qarşısının alınması istiqamətində birlikdə çalışırlar.

- Hədəf zonalarda 3 min hektar ərazidə **otlaqların inventarlaşdırılması**
- Karbon saxlama tutumunun genişləndirilməsi məqsədilə sınaq üçün **bərpa prosedurları**, o cümlədən sahəsi 20 hektardan çox olan deqradasiyaya uğramış torpaqlarda **toxumların səpilməsi**, **12 nümunə ərazidə** əkin və eroziya əleyhinə tədbirlər və 16 təsərrüfat üçün **növbəli otarma sistemlərinin** hazırlanması
- **3 min hektardan çox** yay otlaqları **bərpa edilmişdir**.

Daha çox öyrən:

www.climaeast.eu

and www.pjp-eu.coe.int/en/web/emerald-network

Çoban Mürşüd Mirzəyev:

«Torpaq nə qədər çox otarılsa, sürüşmələr də bir o qədər çox meydana gələr... Sentyabr ayında biz qış otlaqlarına gedəndə burada hətta bir dana da yaşıl ot tapmaq olmur».

Meşələrə bağlı icmalar

Ayla məktəblidir və Avropa İttifaqının dəstəyi ilə Qax şəhərində yaradılan meşəçiliyə dair məktəb klubunun üzvüdür. O, yerli və ziyarətçilər arasında ətraf mühitə dair bilikləri artıran qrupun liderinə çevrilib. O, həmçinin meşələrdə təbii ciğir yaradaraq şitillərin yetişdirilməsi üçün yerli meşə təsərrüfatlarına kömək edir.

Bütün Azərbaycan ərazisində uşaqlardan ibarət "gənc meşəçilər" dəstələrinin dəstəklənməsi ilə yanaşı, Aİ texniki məktəblərin məzunları və nazirliyin təlim sahəsində ixtisaslaşan qurumları üçün təlim materialları hazırlayıb. Ümumilikdə Aİ tərəfindən müəllim, məktəbli, universitet və peşə məktəblərinin tələbələrini üçün altı yeni təlim vəsaitləri hazırlanmış və Təhsil Nazirliyi tərəfindən tədris proqramına daxil edilmişdir.

Daha çox öyrən:

www.enpi-fleg.org/activities/azerbaijan

Havanın keyfiyyətinə nəzarət

Aİ və Azərbaycan ekoloji siyasətinin formalaşdırılması üçün etibarlı məlumatlar təmin etmək məqsədilə ekoloji monitorinq sistemlərinin gücləndirilməsinə yönəlmiş Tvinning layihəsi həyata keçirməyə başlayıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə həyata keçirilən layihənin məqsədi aşağıdakılardır:

- nazirlikdə məlumatların toplanması, emalı və hesabat halına salınmasının sadələşdirilməsi
- havanın keyfiyyətinə nəzarət, su və torpaq nümunələrinin Aİ standartlarına uyğunlaşdırılması məqsədilə texniki standartları müqayisə edən və prioritet investisiyalar üçün tövsiyələr verən ətraf mühitin monitorinqi üzrə texniki sistemlərin hazırlanması
- məlumatların toplanması və təhlili üzrə işçi heyəti üçün təlimlərin keçirilməsi (seminarlar, təlim kursları və təhsil səfərləri)
- havanın keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və çirklənmə səviyyəsi indeksinə dair ictimai məlumatlar daxil olmaqla, real tematik araşdırmalar vasitəsilə müasirləşdirilmiş sistemlərin tətbiqi.

Daha çox öyrən:

www.twinning.eco.gov.az/en

GÖZLƏNTİLƏR

Aİ öz öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi məqsədilə iki əsas təşəbbüs irəli sürmüşdür:

- EU4Environment özündə aşağıdakı məqsədlərə nail olmaq üçün vahid strateji struktura malik təşəbbüsləri birləşdirir: ekologiyanın qorunmasına yönəlmiş qərar qəbul etmə - dayanıqlı iqtisadiyyat və yaşillığın artırılması - "ağıllı" ekoloji qanunvericilik - ekosistemin qorunması - biliklərin paylaşılması
- EU4Climate qaz tullantılarının azaldılması və iqlim dəyişikliyinə davamlı inkişafa töhfə verərək və 2016-cı ildə əldə olunan iqlim dəyişikliyi üzrə Paris Sazişi çərçivəsində öhdəliklərin yerinə yetirilməsində onlara kömək edərək Şərqi Tərəfdaş Ölkələrə iqlim siyasətlərini həyata keçirməyə dəstək verir

MÜHÜM STATISTIKA

Havanın çirklənməsi, biomüxtəliflik, tullantılar və s. ilə əlaqədar Azərbaycan üzrə mühüm statistik rəqəmləri öyrənmək üçün Aİ tərəfindən maliyyələşdirilən ENI SEIS II East adlı ümumi ekoloji məlumat sistemləri üzrə layihənin internet sahifəsinə baş çəkin.

www.eni-seis.eionet.europa.eu/east